

Մասին լրագիրն 5 անգամ կը ճառատա- րակուի շաբաթը . 4 Օքտեմբեր էւ 1 Շաբա- թեր : ”
Տարեկան դիմ . Կ. Պօլսոյ համար 180
” Գաւառաց .. 10 Մէն
Վեցամսնայ դիմ . Կ. Պօլսոյ .. 90 Դրլ
” Գաւառաց .. 5 Մէն
Ներքանիւր բուոց գին
Շաբաթաբեր 60 Փրյ.
Օքտեմբեր 20 ..

GUFWFUEUETP

Դուրս գացած լրագրաց նամբռու ծտիթ-
քը Խմբագրութեան վրայ է:
Մանուցմանց տաղը մեկ անգամի համար
ՅԱՀ Երկու անգամին համար 2 զշ.
Լրագրոյթ վերտպերեալ համակ կամ որ
եւ իցի գրութիւն Խմբագիք-Տնօրիչ-
եին պիտի ուղղուի . և համայն ծախ
քըն ալ դրկողին վրայ է:

ՔՈԴԱՔՈԿԻՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍՈՒԿԱՆ

ԿՈՍՏԱՆԴ-ՆՈՒՊՈԼԻ.ԽՍ 27 ՅՈՒԼԻ.ԽՍ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Գաղղիոյ եւ Պէլճիքայի ու Հու-
լանտայի մէջ դաշնակցութեան զրոյց-
ները տակաւին ջերմվիճաբանութեան
նիւթ կը մատակարարեն քանի մը
թերթերու, որք այս առթիւ մինչեւ
անդամ Գաղղիոյ եւ Շնդղիոյ մէջ
անհամաձայնութիւն ծագած ըլլալու
խօսք կընեն : Վ.յս զրոյցներուն գըլ
խաւորապէս առիթ տուած էր, ինչ
պէս անցեալ շաբթու ալ յիշած էինք,
անդղիական Ո՞րնինկ-Հէրըլա լրա-
գըլ ինկարեւ որ մէկ յօդուածը, որոյ
բնագիրն այս շաբթու ձեռքերնիս հա-
սաւ : Ո՞րնինկ-Հէրըլա կըսէ թէ
Գաղղիոյ եւ յիշեալ երկու փոքրագոյն
բայց ծաղկեալ տէրութեանց մէջ հաս-
տատեալ որ եւ է միութիւն՝ հիւսի-
սային գերմանական դաշնակցութեան
հակակիրա մ'ըլլալու սահմանուած է :
Ի՞այց երեք տեսակ դաշնակցութիւն
կամ միութիւն կրնայ ըլլալ, նախ
յաղթական պատերազմի մը հետե-
ւանքն եղած միութիւնը որով մեծ
տէրութիւն մը փոքրերը կը գրաւէ,
ինչպէս ըրաւ Ի՞րուսիա Հանովէրի
Վասոի եւ Ջրանքֆորթի նկատմամբ .
երկրորդն է զինուորական դաշնակ-
ցութիւն մը ինչպէս է Ի՞րուսիոյ եւ
Փրունակիքի, Քօպուրկի եւ այլն դըք-
սութեանց մէջ եղած միութիւնը, իսկ
երրորդն է պարզապէս մաքսականնը,
պատակաւ եղած դաշնակցութիւնը,
ինչպէս որ Գերմանիոյ բոլոր տէրու-
թեանց մէջ վերջին անդամ հաստատ-
ւած է :

Վրդ, եթէ նոյն իսկ այս վերջին
միութեան թեթեւ կապերը համատառ
և ելու ըլլան Գաղղիոյ եւ Պէլճիքայի
ու Հոլանտայի մէջ, անհնար է ժըս.
տել որ գաղղիական ազդեցութիւնը
մինչեւ հիւսիսային ժուր կը տարածի,
Քայց, լստ անգղիական թերթին՝ պա-
տերազմական յաղթանակէ մը զատ
երբէք ուրիշ միջոցով չկրնար Պէլճի-
քա Գաղղիոյ հետ միանալ, քանզի
յուսալի չէ բնաւ որ Լէոբոլտ Շ.
թագաւորը եւրոպական տէրութեանց
իրեն երաշխաւորած իրաւունքը թո-
զու : Իսկ ժողովրդեան դալով, թէ-
պէտ պէլճիքացւոց կէսէն աւելին
գաղղիերէն կը խօսին, եւ թէպէտ
հոն գաղցիասէր մաս մ' ալ կայ . սա-
կայն մեծագոյն մասը Գաղղիոյ հետ
միանալու դէմ են, որ ոչ միայն ի-
րենց ազատութեան՝ այլ եւ քսակնե-
րուն ալ վնասակար պիտի ըլլայ ծա-
նըը առւըքեր վճարելու հարկագրե.
լով : Հովոնտայի համար ալ նոյնը եւ
աւելին կրնայ ըսուիլ, քանզի հոն կէս
գաղցիացի ժողովուրդ բնաւ չդանը-
ւիր. եւ թէպէտ Կաբուլէն Գ.ի հայ
ըը հոլանտայի վրայ երբեմն թագա-
ւորած է, բնաւ յուսալի չէ որ հո-
լանտացւոց ներկայ թագաւորն իր ի-

լայ որ գտնէ առ այժմ մաքսական մի-
ութիւն մը հաստատելով՝ քաղաքա-
կան միութեան կարեւորագոյն գործն
ալ իւր յաշօրդաց թողու :

Նըուսիոյ եւ Խտալիոյ մէջ գէպք
մը ծագեցաւ , որ առանց երկու կա.
ռավարութեանց յարաբերութիւննեւ.
ըըն աւրելու՝ երկու աղդաց մէջ ցըր-
տութիւն ձգող վիճաբանութեանց
պատճառ տուաւ լրագրաց , ինչ-
պէս նաեւ խտալական խորհրդարանին
մէջ :

հարկ էր նաեւ իտալակին բանակին
ըրած ծառայութիւններն եւ խաղա-
ցած դէրը նշանակել։ Իսյց բրուսի-
ացիք ոչ միայն չեն ճանչեր որ Իտա-
լիոյ գործակցութիւնը Իրուսիոյ յաղ-
թութեան նպաստեց, այլ եւ յայտ-
նապէս կը հասկցնեն թէ իտալական
բանակը բնաւ ծառայութիւն մը չէ
կրցած ընել։ այլ ընդհակառակն իր
գահավէժ շարժումներովը պատե-
րազմին սկզբնաւորութիւնը վտանգի
մէջ ձգեր է։ Իրուսիացւոց խոսքին
նայելով, իտալացիք առանց պատե-
րազմելու, մի միայն ցոյցեր պիտի ընէին
աւստրիական բանակն զբաղեցնելու。
համար։ Այս դէրը չկարծուիր որ ի-
տալայցւոց ազգին փառասիրութիւնը
շողոքովթէ։ Իսյց բրուսիական նկա-
րագիրն աւ աւելի առաջ երթալավ՝
մինչեւ իսկ Իտալիոյ Պրիմինի ար-
քանեաց հետ հասասատած գաշնց
կատարման եղանակին վրայ կտոկած-
ներ կը յայտնէ։

Վայ գիտողութիւնները չէին կը բ-
նար Խտալիս մէջ ուշադրութենէ վը
ըիսպիլ, ուսափի խտալավան բանակին
նախկին հրամանատար Լա Մառմօ
ռա զօրապետը կառավարութեան
հարցում մ'ուղղելով՝ ըստ թէ իրեն
գէմ եղած անձնական յարձակում
ները բանի տեղ չէր գներ, բայց երբ
խնդիրն աղդային պատռուց վրայ ըլ
լոյ չէր կինար լուռ կենալ, Պաշտօ-
նէից գլուխ Աէնապրէա զօրապետը՝
խտալական բանակին արժան եղած
գովիտանները տալէ ետեւ յարեց թէ
իրողութիւն մը կայ որ ամեն խնդիր-
ները կը գերազանցէ եւ խտալուցոց

դէմ եղած ամբաստանութիւնները կը
հերքէ , այն է որ 1866ին խառլական
բանակը բաւական եղաւ 190,000 աւըս-
տրիացի զօրք . որք ընարեցլագոյն զօ-
րապետաց հրամանաստարութեան տակ
եւ Աւրոպայի ամենէն ահաւոր բեր-
դերուն մէջ ամբացած կը գանուէին ,
զբաղեալ պահել , եւ թէ բնու չկը-
նար աւրացուիլ որ այս իրողութիւնը
մեծաւ մասամբ նպաստեց այն յաղ-
թութեան , զօր Բրուսիա ասարաւ
Վերմանիոյ մէջ , Խառլական կառա-
վարութիւնն առ իր յտնձն առաջ

պարտաւորութիւնները հաւատարմաքար կատարելով՝ յաղթութեան մեծամեծ արդիւնքներուն նպաստածէր. Բայց Ո՞ենապրեա զօրապետը բրուսիական նկարագրին դերմաներէն բնադրին եւ դադղիերէն թարգմանութեան մէջ տարեերութիւններնշանակեց, որք բնադրին խմասոն այլայլած էին. Ո՞ենապրեա զօրապետը ծանոց նաեւ որ Լա Ո՞աւոմուա զօրսապետին ընելիք հարցումը Ալէոլին լսուելուն պէս բրուսիական կառավալը բութիւնը փութացած էր իմացնելութէ իրենց բանակին հրամանատարները մեծ յարդ եւ համակրութիւն ունին խտալական բանակին վրայ վերջին պատերազմին մէջ ունեցած մասնակցութեան համար, եւ թէ անոնց նըկարադրին մէջ, որ պաշտօնական կերպարանք չունի, գտնուածքանի մը անյարմար բառերը չեն կընար այն ըզդացման վնասել:

Խակ Լա Մառնօռա զօրապետը
պահանջեց սր խոալական կառավարու-
թիւնն ալ Եւստրիոյ եւ Իրուսիոյ պէտ
1866ի պատերազմին պատմութեան
նկարագիրն հրատարակելով, անոնց
մէջ գտնուած սխալներն ուղղէ կամ
հերքէ : Լա Մառնօռա զօրապետը
Ֆիօրենցայի բրուսիական դեսպանին
կողմանէ 1866 յունիս 17 թուով գըք-
եալ ծանուցադիր մ'ալ կարդաց, ուր
ուաշարկուած էր որ բրուսիական եւ
խոալական բանակներն առաջ երթա-
լով Ա իէննայի մէջ իրարու միանան
Իրուսիա կառաջարկէր նաեւ հուն-
դարացիներն ու սլավները ոտք հա-
նել, եւ խոալիոյ կառավարութենէն
կը ինդրեր որ վերջին աստիճան ուժ-
դընութեամբ վարուի, առանց որպէս
անոր գործ ակցութիւնն աւելի վնաս
սակար կը համարէր, բայց Լա Մառ-
նօռա զօրապետը կը ծանուցանէ թէ
յիշեալ ծանուցադիրը ցտուք եւ զար-
մանօք ընդունած էր, քանզի անկէ
առաջ երկու դաշնակից բանակներուն
հ սմաձայն շարժմանց համար Պէրլին
առաջարկութիւններ ըրած էր, որք
անպատճախանի մնացած էին, եւ այս
ծանուցադիրն առնուած ժամանակ
ալ խոալակ ան բանակն իր գործողու-
թիւններն առանձնակի սկսած էր
Բայց բոլոր ոյս գէալքին մէջ Լա
Մառնօռա զօրապետին կողմանէ ինք-
զինք արդարացնելու ճիշ մը կը նշշ
մասու ի .

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Գէլլպատէն կը դքեն թէ Ա սեմ
Քեամիլ պէջ Ել Եիլան իշխանին ընտ
րութիւնը հաստատող Կայսերական
Թէրմանը հանդիսիւ իշխանական պա
լասը առնելով կարգացեր է :

Ահաւասիկ յիշեալ Գերմանին
թարգմանութիւնը :

Կախ և առաջ կը յայտնեմ քեզ
որ ես Հայաստանի մէջ ծնած չեմ
հապու Բագրատունեանց Անի մայրու-
քաղաքէն ակամայ գաղթական եղած ու
Եւրոպայի զանազան քաղաքներուն մէջ
բնակութիւն հաստատած Հայ սերբն-
դոց անհանելին մէկն եմ . ուստի դիւ-
րաւ կը մեկնուի այն վատիաքը՝ զար ես
ի մանկութենէ սնուցած եմ սրտիս
մէջ տեսնել երբ և իցէ հայրենեացս
արժանայիշատակ տեղերը : Ուստի և
զարմանալի չէ , որ շատ անգամ Հա-
յաստանի գիւղերուն այցելութեան ել-
նելով՝ սրտալիք գոհութիւն կը մասու-
ցանեմ առ Արձրւեանի , որ զիս վեր-
ջապէս արժանի ըրտաւ հայրենեացս մէջ
բնակութիւն հաստատելու :

Կատերիկոս կը լինէք պատմել
քեզ ճանապարհորդութեանս առեն տե-
սած ամեն հայրենակ քաղաքներուս նը-
կարագրութիւնը. ուստի ես առ այժմ
արժան կը համարիմ շատանալ սոկա-
ւուք, և խոսանալ քեզ ուրիշ առեն
լեցընել քո հայրենասէք հետաքրիզու-
թեան.

Տիրակը : Տիրակը համար է առ Հին ասենք Փայտա-
կարան կը կոչուեր և այժմ Ասվիասու-
մայրաբազմքն է : Աը պարտւնակէ իւր
մէջը ԷՅ Հաղպարէն աւելի պատռաւոր
Հայեր, որոնք գլխաւորապէս վաճա-
ռականութեան կը պարապին : Ասու-
տանդնուազօլսէն յետոյ իրաւամբ կինաց
Համարուիլ առաջին հայորնակ քազաք
թէ՛ Հայերու բազմութեան և թէ
Հարսառութեան և ուսումնասիրութեան
կորմանէ :

Տայց քեզ ևս յայտնի է, սիրելի
ընթերցազ, որ մեր մէջ ուսումնասիր
բաւթեան եւանդքը որչափ ալ արծար
ծուած լինի այս գարուս մէջ, ուստե՛
նական անձնինքը սահաւաւոր են, և ըստ
մեծի մասին Խւրուպայի ղանավան քա-
ղաքաց մէջ ընդունած լինելով իրենց
ուսումը, բնականատէս իւրաքանչիւ-
րըն ալ իւր նոր կերպերը կառաջարկե-
ազգին գաստիարակութեան համար.
Իսկ կիսուսումն բայց հարուստ և ան-
ւանի ազգայինք՝ կամելով գործունեաց
ազգասէր պատուանունը ժառանգիկը,
կը ջանան որ ամեն բանի մէջ, ինչպէս
բնական է նիւթական կարուութիւն
ունեցողներուն: իրենց յետամեաց գա-
ղափարները ազգօգուտ մտածմունք հա-
մարուին, և երիտասարդները (գու-
ցե երիտասարդ ըլլալնուն համար) նո-
ցա կամքովն ու իրքեւ թէ բազմամեաց
փորձառութեան ու հեռաառութեան
շնորհիւր գործ տեսնեն: Քիչ չեն նաև
այնպիսի երիտասարդ իմաստակներ, որք

Հանուխ իրենց ՓԵԱՔՔ Դ ԲԵԲ
ԶՈՒՄԱԾ երգեցին . . .

**Սամսոնի հայրը յառաջադիմութեան
ձևներուն մէջ գողգոջաւն քայլ մ'առա
նելու կը նկատի իւր հինաւուրց հաշը-
մութիւնը բժշկելու ճիպ թափելով :**

Սամանցի հայք յանուն լուսաւութեան պայծառ ապագայ մը կազմելու նպաստին ու շարժութին արդէն ունեցած են . նպաստակ' մը՝ որ կըթութիւն կախարկէ . շարժում՝ մը՝ որ

յառաջակիմութիւն կը նշանակէ :
Տիեզերական ճշմարտութիւն մ'է
թէ առանց ճշմարիս կրթութեան և
շարժման՝ հայեցիքի զգացում չկրնար

ՅԱԿՈՎՅԱՆԻ ՅԱՎԱՐԱՐ ՀԱՅՈՒԹՅՈՒՆ ԿԱՄԲԱՐ ԱՅՍՏԱՎ ՀԱՅՈՒԹՅՈՒՆ ԿԱՄԲԱՐ ԱՅՍՏԱՎ

Օրհնեալ ըլլոն ու բեմն ազգային
յառաջադիմութեան համար թափ.

ուսման հոտը միայն - առառք լինելով, և «ազգասէր» անուննը շատ ախորժելի դադով իրենց ականջին, զարմանալի ազգային ձեռնարկութիւնները ընելու փառաք կը ցուցընեն, և գործով իսկ կը կատարեն. բայց այնպիսի անզգայց և վաճառքաւոր ճանապարհներով, որ ոչ միայն առաջնոր բոլոր գովելի և աղքաշէն գործերը կը խանկարեն կը ձգեն, այլնաև ազգին պատիւը կը կսորեն ուրիշ ազգաց առջելը. Ահա ասոր համար է, սիրելի՛ ընթերցող, որ ինչպէս ես կը կարծեմ, նոր նոր գպրոցներ կը բացուին և անպառազ անցիշատակ կը գոյաւին. եկեղեցիներու որմաննըը կը բարձրանան ու գմբէթներու շինութիւնը տարիներ կը շարունակուի. առեւ

տուրը յառաջ կերպոյ, բայց մանրա
վաճառութեամբ և առանց եւրոպա-
կան այն զարմանալի ընդարձակութեա-
նըն ու ընկերակցական շահաւետ յա-
րատեռութեան :

Сյа аսածներս ամեն հայրենակ
քաղաքներու մէջ կը տեսնուին . բայց
ուր շատ են հայերը , այն տեղայս ցա-
ւալի պահասութիւնն առելի զգալի և
աչքի զարնողէ : « Այս ատեններս կը տես-
նուին նաև ուրիշ « աղբասէր ո կօցեց-
եալ երիտասարդոց խումբ մի , որ իւր-
եանց Պօլսոյ եղբայրակցաց ուսումնա-
սիրութեանն ու աղասամասութեանը վաս-
կերպով մի կը նախանձնի , և « լուսո-
ւորեալ ո եմք ասելով (թէ պէտ ոյն լու-
սաւորելոց գործերը միայն լսած են և

բատ քմաց ծուռառնաւու կը մեկնեն՝ զա-
նազան յեղափոխական անդամնանքնեւ-
րով կը պարծին՝ «Ասքա ամենեւին չեն
ուզեր կամ հեռատեսութիւն չունին
մուածելու որ Պօլսոյ ազգայինք այն
պիսի տերութեան մը մէջ կը բնակին,
որոյ ակրապեառող բնակիչները իրենցնէ
վար լինելով ուաման մէջ, կարողացած
են քանի մի ազգային արտօնութիւններ
ձեռք ձգել, այն ալ մեծամեծ դժուա-
րութիւններով կռիւներով և հակա-
ռակամիտ կռւստիցութիւններ բաժնը-
ւելով. բայց մինչեւ ցայծմ չկարողա-
նալով հաստատուն հիման և ընկերա-
կան սիրոյ և միաբանութեան վրայ յե-
նուլ իրենց արտօնութիւնները, զար-
մանք չէ որ ժամանակ ժամանակ իրը
կէս մարտծ հրարուխ լեռնէ խռովու-
թեանց և ազգավճառ գժուաթեանց քա-
րեր ու նիւթեր կը ժայթքին և մեր
երիտասարդաց գիւրավառ մաքերը կը
բանիեն ու կայրեն. Ահա քեզ, սիրելի
ընթերցող, Հայոստանի մէկ քանի քա-
զաքներուն արգի ճիշդ պատկերը.
«Եերե՛ ինձ որ շատ հեռացայ նր-

պատահես . բայց ասա՛ , աղաքեմ , կարող
է ձանապարհօրդ մի անսարքեր և կի-
սարաց աչքով նայիլ ազգային մժնա-
լորսի վերաց կատարաւող պատիսի տա-
րօրինակ երեսյթներու վերաց . կամ ո՞ր
անխիսից և անզգոց մարդը ձանապարհը
կորուսած անձին կը գրանայ ցուցընել-
րուն ձանապարհը , զգուշացնելով զիա-
թե . հակառակ ուղին կարող է զինքը
զինուարեալ թշնամեաց ձեռքը մաս-
նելու :

Տիվիսիսու մէջ ուրախութեամբ
սրտի լսեցի իթէ Վերսիսիսան աղզային
Հոգեւոր գպրացը , որ քանի մը տարին
ի վեր ուսման հօգմանէ անմիսիթար վե-
ճակի մէջ կը գտնուեր կամ նախկին
հոգաբարձուաց անփորձութեանն և
կամ գասախարակաց անձնական շահը
ազդի օգտէ վեր գնելնուն պատճառա-
ւը , ըստ յօժարակամ համաձայնու-
թեան վեհախառ Կաթողիկոսին ա-
մենայն Հարոց ընտրուեր են նոր և
աւելի վարձառու հոգաբարձուներ ,
որոց մէկ քանին հետ առիթ ունեցաց
խօսելու , և կը խոստվանիմ քեզ , սի-
րելի ընթերցող , որ եթէ միաբանական
հաւանաւթեամբ գործ տեսնեն , անիա-
րելի իմն է որ չը բարւոքի և յառա-
ջացէմ չը կարգանոյ հանգուցեալ եր-
ջանկայիշատակ Աերակէս կաթողիկոսին
ոյս հոյսկառ ուսումնատեղին :

Այս ազգային հոգեւոր գոլորոշը ,
միջպէս որ անունն ալ կը վկայէ , ըստ
արքական ուսուեալ եկեղեցականներ պատ-
րաստելու . գիտուորութեամբ հիմնա-
ւած է , և թէ ուշափ հասած է մինչեւ
ցայցիմ իւր նշանագրեալ նպատակին՝
զայն կը թափում երեակայել սիրելի
ընթերցողիկ , որ գուցէ ինձնէ աւելի
աեղեկութիւն ունիս այս մասին լըադ-
րաց մէջ կարգալով և կամ անձամբ
տեսած լինելով անոր պատվիները : Այս
չոփ միայն տաեմ քեզ , որ Առեհ . Կա-
թողիկոսը Ուստատանի մէջ ճանապարհ
հարգելու առենը , չնայելով որ անբա-
րեսէր անձինք ունանէր առանց հաստատ-
աեղեկութիւն ունենալու՝ շաղիազդիա-
կան շաղակրասութեամբ փող կը հըն-
չեցընէին իրը թէ իրեն գուարծութեանը
համար ըրած լինի այս ճանապարհոր-
դութիւնս , ճանաւոր խնամք ցուցած
է եկեղեցեաց և եկեղեցականաց վերաբեր-
յաց աեղ խոստացած է որ թէ՛ Աջ-
միածնի գոլորոշ բարեկարգէ և թէ՛ ա-
մեն նվիճակներու մէջ գանուալ հայոց
գոլորոշներու ուսմանց տարիաներն ըն-
դութակէ : Այս խոստան ի՞նչ ասաի-
ճանի իրաւ եղածը , սիրելի ընթերցող ,
կը անանես փքը ինչ յետոյ , և գու-

ևս գուցէ իմ հետա կուշտ մի ծիծաւ
զիս մեր կիսեփեաց ձակնդեղներու և
քանի մի մաքնակոչ քննիչներու ծան-
ծազամառւթեանը վերաց . Աւստի՝ յու-
սակի է որ Ա եհ . Աամուզպիկոսն այն
գոլոցցին նորահաստատ հօգաբարձուաց
հաւանութեամբն արտիւնաւորէ նորա-
սանուց մաւորական . յառաջդիմու-
թիւնը , և այն բազմագումար գոլոցցը
յասպագոյին բարեկիրթ և ուսեալ եկե-
կեղեցահաններ տարածէ ազգիս լու-
թեանը մէջ :

Պեր ազգին ցաւալի պահառութիւններէն մէկն ալ այս է որ ազգի սրբիքը մատղած հասակի մէջ լու չսորվեցած ազգային լեզուն տէրութեան զանազան մարզաքաններուն մէջը, ու աման ընթացքնին աւարտելէն յետոյ կերպան Եւրոպայի բարձրագոյն ուսումնարանները, և բնականագես աւելի սէլք էը ձգեն օտար լեզուաց վրայ. իսկ իշխեց մայրենի լեզուն երկրադական, որ մէջն է՝ աւելարդ բան մի կը զառնայ. Ասոր պատճառը, ինչպէս որ նըշիանեցի, ուսուցիչներու ծուլութիւնն ու հեցած ծթրած կերպով գասաւութիւն ընելի է: Կոքա իրենց աշքերուն առջեն ունին իրենց օտարազգի պաշտօնակիցները, և ամեններն հետաքրքրութիւն չունին հետեւի իշմանալ թէ ի՞նչ կերպով կը գիւղացընեն նոքա աշխարհաներուն լեզուաց և աւարկացից գասաւութիւնը. այլ քանի մի գար առաջ ինչ եղանակ կը բանեցընէին՝ նոյնը և այժմ ի գործ կը գնեն, և չեն ամացեր վար զարնելքանի նորահաս ուսումնական իշմանները, խըշբամատել նոցա լաւութեան համբաւը որ գովելի եռանդով քանի մի տարւան մէջ կարգիւնաւորեն իրենց ուսուցչական ազգաշահ ծառայութիւնը. Պեր այն հին ուսումնական խեչափառեկը կը ծշմարեն եւրոպական լուսաւորեալ ազգաց կարծիքը թէ՝ հայոց ազգը միջնի գարու երազներով գեռ ևս զարդուած է. Եւ յիշաւի. Եթէ այն պարոնները տեղեկութիւն չունին եւրոպական գոնէ մէկ լեզուի վերայ կորուստ մի չեն ըներ՝ եթէ իրենց պարագ ժամանակները նուիրեն այս մասսին հայերէն գրուած կոմը թարգմանւած յօդուածներու ընթերցման, և կամ որ գիւրագոյն է, թողով իրենց մէծամասութիւնն ու անսխալտիան հաշմարուելու, ողօրմելի և ջիծազարդ փափաքը, յօդուած աղդային մանկանց լուսաւորեալ երիտասարդներու կարծիքները իմանան, որ ամեննե ին անպատճութիւնն է իրենց, այլ մանաւանդ

Ապրանեմք ո ով մը վերահաստատել
տալ իրենց անըջական և քահանայա-
պետութիւնը ո եւ այն ալ իրը ժագո-
վաբին յատուկ խնդրանաք . . . (՞) ։
Վեր ժագովուրդն ինքնին այնպիսի տես-

զաս և մեքենացական մարմին մ'է , պրշատանդամ իւր ստորագրութեան բեռնակիրն եղած է . Ա սէպ՝ այսպիսի սըրբատարութեան քերովքէական սուրբմակարդեանները Բանին կենաց քարոզ կարծծելով , սպառնալիք մահսերագրութիւնները շնուր շնուր և ագգային Ա սորչ չութեան առջև զանոնք աստանածաշըներուն նկրած են . Խեղջ հասարակութիւն , ալ մի՛ մոգութիք այսպիսիք ներու մին և մեղքանոյշ խոստմաւնքներէն : Մոգութեանց դարի անցու . . . . Ըմեն ծառ իր պաղէն կը ճանցուի ։ Ենիսար սկզբունքը մ'է այս :

Արքան մը կարծէք ոյսուհետեւ
որ ամեն վեղար “Խաղովիցի մ’եւ . . .
ինչպէս ամեն փուշ ունեցող ծաղիկ՝
վարդ էւ . . .

Այս ապագաի կառեղքն գլխով
Կայիշափաներն առակ նշաւահին ըլլալու
են յօրինակ ապագապինն... .

պարզանք ուսումնասիրութեան, և բայց
այն շըրկեն մեր հայ մանուկները հայ-
կական Աստուածապարգեն լեզուի օդ.
ասկար ուսումնատութեան Տփիմառ-
տերութեան մարտարանին մէջ, սիրելի
թթերդող, երկու հարբերեն առելի
հայ աշակերտ կայ, որց շատերն իրենց
նույնակութեանն ու աշխատասիրու-
թեամբ համար ուսումնին աւարտելին
ինչու ուսուերեն լեզուի համար սովոր-
ել ու ուժաներ կը լինունին, և
շատ անգամ ոչ միայն հրատարակա-
կան շնորհակարութիւն և շատակո-
գութիւն կը լուն, հապանցին իսկ տե-
րութեան հաշուով բարձրադայն ու-
սումնարաններ կը յաւզարկուն այն
լեզուն մէջ կատարելաքորդութելու հա-
մար. Զգիտեմ արքեօք հայերեն լեզ-
ուի քաջ դիտութեան համար քանի՛
հոգի արժանաւոր կը համարուն դոնէ
ողնէւ կամ երկաթէ միտալի. Ես այս
պահասութիւնը կը տեսնուի այնպիսի
քաղաքի մէջ, ուր լսութաւականնին ուս-
եալ երիտասարդներ կան, և ուր առելին
ապդը առելի իրաւունք ունի ազատել
քաջ. Հայերենակագէտ պատանիներու .

Պայմեն Ե բայ ամենայնի մեծարդոյ
Տ. Յահօրեանին ուսումնարանը ուր ոչ
միայն երազական լեզուներեն շատերը
ոչ նաև հայերեն նոյն ինքն Պ. Տէր
Յահօրեանին անձնանութեար աշխատասի-
րութեամբն ամենալիքը իրեն եղանակու-
նովին աշակերտները, և յոյս կայ
որ նորս բարձրագայն ուսումնարանայ
մէջ ևս չմունան իրենց լեզուն, և ուս-
ման ընթացքնին աւատելին յեայ օգ-
տարեր լեզուն ապդին նորափթիթ սե-
րունեներուն. ըստ որում բաւական
հիմնաւոր կը սովորին. ուստի և ազգա-
յին մանկան մասուց սրբին մէջ ցան-
ած սերը իսր արմատ կը ձեռէ, և կո-
րու է մաքատիլ օտարաշունչ հոդե-
րու հետ:

Ասին անեւ քանի մի օրիորդական
դպրոցներ, որք նոր ամսնեներ բացուած
են և որու մէջ ազգին ծշմարտէս
ազգական երազասարդներեն շատերը ձը-
րիարար յանձնաւու եղած են գատար-
արակութեան ճամբ պաշտօնը կատա-
րելու. Աը մազդենք պայմանի գովելի
ձեռնարկութեանց յանութիւնը և
մշտակա զարգացումն. Այսպիսի երի-
տասարդաց ամսնեներին անջնշելի առ-
աջարով կը զրոշենին ազգային անզողի-
նասեր յիշատակարաններուն մէջ.

Մատակալ յաջորդ թուու.

Ե Զ Գ

Պէտքիմանի Մարդու հետաքայ վար-
ժարանի աշակերտուհեան ձեռադրժ-
ներուն վիճակահանութիւնը՝ վերջին

կիրակի օրը (21 յուլիս) նոյն վարժա-
րանին պատճին մէջ քաշուած ըլտով
հետեւալ եօթամասուն և հինգ թի-
ւերին վաստկեցան.

1	358	26	416	51	527
2	4544	27	333	52	4340
3	4327	28	76	53	4467
4	572	29	449	54	631
5	4364	30	1285	55	262
6	434	31	454	56	3
7	4244	32	564	57	4292
8	478	33	4456	58	707
9	4532	34	4030	59	357
10	(931	35	827	60	487
11	4004	36	1081	61	475
12	4499	37	71	62	308
13	575	38	1012	63	669
14	4579	39	201	64	50
15	4443	40	843	65	4043
16	4049	41	670	66	893
17	4294	42	625	67	404
18	4258	43	386	68	40
19	4196	44	1510	69	407
20	4538	45	1345	70	332
21	1049	46	896	71	398
22	627	47	495	72	438
23	4264	48	1494	73	4243
24	502	49	1144	74	1093
25	67	50	387	75	224

Ուստի յարգոյ բաժանարդներէն կը
խնդրուի որ եթէ վերցյալի թիւե-
րէն իրենց քովը գտնուի, յիշեալ վար-
ժարանին մէջ գտնուող Արք. Տ. Վաս-
թէս քահանայինն ներկայացնելով բա-
րեր համարն իրենց վերաբերեալ նիւթերն
սամանուու:

Պէտքիմանի Նոդաբարձութիւնը
23 յուլիս 6868 Մաքունան վարժարանի
Պէտքիմանի

Ե Զ Գ

Այս օրիս երկու նոր վարժարան բայ-
ուեցան. մէկը

ՆՈՐ ԳՐԱՑՈՒՆ

Պալմթից Ա. Լուսաւուիչ եկեղեց-
ու վերի գրանը քովի մարզական, ուր
կը գտնուեն Ա. Խրուտակէմի տարար-
նին մէջ տպաւած ամեն տեսակ զքերու
և Ա. Փափառեանի աշխատասիրած
գասազքերը, և ուրիշ տեսակ զքերու
և պատկերներ և այլն. որոնք գոհացու-
ցիք գնով և շատ առնուղիւրուն օրի-
նաւոր զելչով կը վաճառուին:

Եւ միւսը

Ա. Բենելենան Գրացուն

Ա. Պօլիս Ու զուն- Չարշըլի դուու-
Շէրիֆ փաշա խանի գիւման թիւ 416
խանութը, ուր առել կը ծախուն վե-
րոշչաւութեանց յանութիւնը և
ամսակա զարգացումն. Այսպիսի երի-
տասարդաց ամսնեներին անջնշելի
առաջարով կը զրոշենին ազգային անզողի-
նասեր յիշատակարաններուն մէջ:

Մատակալ յաջորդ թուու.

Ե Զ Գ

Ա. Պօլիս Ու զուն- Չարշըլի դուու-

Շէրիֆ փաշա խանի գիւման թիւ 416
խանութը, ուր առել կը ծախուն վե-
րոշչաւութիւնը և շատ առնուղիւրուն օրի-
նաւոր զելչով կը վաճառուին:

Եւ միւսը

Ա. Բենելենան Գրացուն

Ա. Ա. Պօլույ ուրիշ հայ տարարաննե-
րուն ի լոյս լնածայած զքերը.

Ա. Պօլույ ուրիշ հայ տարարաննե-
րուն ի լոյս լնածայած զքերը.

Ա. Պօլույ ուրիշ հայ տարարաննե-
րուն ի լոյս լնածայած զքերը.

Ա. Պօլույ ուրիշ հայ տարարաննե-
րուն ի լոյս լնածայած զքերը.

Ա. Պօլույ ուրիշ հայ տարարաննե-
րուն ի լոյս լնածայած զքերը.

Ա. Պօլույ ուրիշ հայ տարարաննե-
րուն ի լոյս լնածայած զքերը.

Ա. Պօլույ ուրիշ հայ տարարաննե-
րուն ի լոյս լնածայած զքերը.

Ա. Պօլույ ուրիշ հայ տարարաննե-
րուն ի լոյս լնածայած զքերը.

Ա. Պօլույ ուրիշ հայ տարարաննե-
րուն ի լոյս լնածայած զքերը.

Ա. Պօլույ ուրիշ հայ տարարաննե-
րուն ի լոյս լնածայած զքերը.

Ա. Պօլույ ուրիշ հայ տարարաննե-
րուն ի լոյս լնածայած զքերը.

Ա. Պօլույ ուրիշ հայ տարարաննե-
րուն ի լոյս լնածայած զքերը.

Ա. Պօլույ ուրիշ հայ տարարաննե-
րուն ի լոյս լնածայած զքերը.

Ա. Պօլույ ուրիշ հայ տարարաննե-
րուն ի լոյս լնածայած զքերը.

Ա. Պօլույ ուրիշ հայ տարարաննե-
րուն ի լոյս լնածայած զքերը.

Ա. Պօլույ ուրիշ հայ տարարաննե-
րուն ի լոյս լնածայած զքերը.

Ա. Պօլույ ուրիշ հայ տարարաննե-
րուն ի լոյս լնածայած զքերը.

Ա. Պօլույ ուրիշ հայ տարարաննե-
րուն ի լոյս լնածայած զքերը.

Ա. Պօլույ ուրիշ հայ տարարաննե-
րուն ի լոյս լնածայած զքերը.

Ա. Պօլույ ուրիշ հայ տարարաննե-
րուն ի լոյս լնածայած զքերը.

Ա. Պօլույ ուրիշ հայ տարարաննե-
րուն ի լոյս լնածայած զքերը.

Ա. Պօլույ ուրիշ հայ տարարաննե-
րուն ի լոյս լնածայած զքերը.

Ա. Պօլույ ուրիշ հայ տարարաննե-
րուն ի լոյս լնածայած զքերը.

Ա. Պօլույ ուրիշ հայ տարարաննե-
րուն ի լոյս լնածայած զքերը.

Ա. Պօլույ